

Üniversite Öğrencilerinin Farklı Rekreatif Etkinliklere Katılımları İle Boş Zaman Tatmini İlişkisi

İrfan YILDIRIM¹, FatmaAKBAŞ²

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1168753>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Mersin Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Mersin/Türkiye

Mersin Üniversitesi Eğitim
Bilimleri Enstitüsü, Beden
Eğitimi ve Spor Anabilim
Dalı

Öz

Bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve fakültele göre farklı rekreatif etkinliklere katılımları ile boş zaman tatmin ilişkisini tespit etmektir. Bu çalışma betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemi 589 kadın, 440 erkek toplam 1029 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler kişisel bilgi formu, Rekreatif Etkinliklere Katılım Türü Skalası ve Boş Zaman Tatmin ölçeklerinden oluşan anket formu ile elde edildi. Anket Google form üzerinden oluşturuldu ve katılımcılar anketleri online olarak doldurdu. Elde edilen veriler tanımlayıcı istatistikler, iki grup içeren kategorik değişkenler için bağımsız örneklem t testi ve sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler pearson korelasyon analizi ile değerlendirildi. Katılımcıların cinsiyete ve fakültele göre rekreatif etkinlik katılım türlerinde ve boş zaman tatminlerinde istatistiksel olarak farklılık tespit edildi ($p<0,05$ ve $p<0,01$). Rekreatif etkinliklere katılım ile boş zaman tatmini arasında pozitif ilişki olduğu belirlendi. Spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile erkek katılımcıların rekreatif etkinliklere katılım ve boş zaman tatmini puan ortalamalarının yüksek olduğu, rekreatif etkinliklere katılım puan ortalamaları arttıkça boş zaman tatmininin arttığı belirlenmiştir. Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinliklerine katılımın boş zaman tatmininde en önemli etkinlik türü olduğu tespit edildi.

Anahtar kelimeler: Boş zaman Tatmini, Boş Zaman Katılımı, Rekreasyon

Sorumlu Yazar: İrfan
YILDIRIM
iyildirim76@hotmail.com

The Relationship Between University Students' Participation in Different Recreational Activities and Leisure Satisfaction

Abstract

The aim of this study is to determine the differences of university students according to gender and faculties. It is the determination of the relationship between their Participation in recreational activities and Leisure satisfaction. This study is a descriptive research. The research consists of a total of 1029 university students, 589 women and 440 men. The data were obtained through a questionnaire consisting of a personal information form, a Type of Participation in Recreational Activities scale and a Leisure Satisfaction scale. The questionnaire was created via Google form and participants filled out the questionnaires online. The obtained data were evaluated with descriptive statistics, independent samples t-test for categorical variables containing two groups, and Pearson correlation analysis of the relationships between numerical variables Decisively. A statistical difference was found in the participants' recreational activity participation types and leisure satisfaction according to gender and faculties ($p<0,05$ and $p>0,01$). It was determined that there was a positive relationship between participation in recreational activities and leisure satisfaction. It was determined that the average scores of participation and leisure time satisfaction in recreational activities of the students of the faculty of sports sciences and male participants were high, and as the average scores of participation in recreational activities increased, leisure satisfaction increased. It was determined that participation in volunteering and social responsibility activities is the most important type of activity in leisure satisfaction.

Keywords: Leisure Satisfaction, Leisure Participation, Recreation

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
31.08.2022

Kabul Tarihi:
24.12.2022

Online Yayın Tarihi:
23.12.2022

Giriş

İnsan; yaşamı devam ettirme ve zorunlu ihtiyaçları karşılama için sürekli çalışmak zorundadır. Ancak teknolojik gelişmeler ve sanayileşme ile birlikte insan gücü yerine makinaların kullanımının artması çalışma zamanlarında azalma, boş zamanlarda ise artış sağlamıştır. Boş zaman; bireyin kendisi ve başkaları için tüm zorunluluktan kurtulup, kendi isteği doğrultusunda seçtiği etkinliklere gönüllü olarak katıldığı zaman dilimidir (Huang vd., 2014; Parker, 1971). Bireyin boş zamanlarında gerçekleştirdikleri etkinlikler rekreasyon faaliyetleridir (Başarangil, 2018; Yayla ve Çetiner, 2019). Boş zaman aktiviteleri ile meşgul olma davranışı boş zaman katılımı olarak ifade edilir (Huang, 2003). Boş zaman aktivitelerine katılım sonucu, bireyin kazanımları ile bireyde oluşan olumlu duygu ve durumlar boş zaman tatmini olarak adlandırılır (Beard ve Ragheb, 1980; Kao, 1992; Loiser vd., 1993). Boş zaman aktivitelerine katılımdan elde edilen kazanımlar bireysel beklentileri karşılarsa olumlu duygu, durum, memnuniyet ve boş zaman tatmini oluşur. Boş zaman faaliyetlerinden elde edilen kazanımlar sonucunda artan boş zaman tatmini, rekreatif faaliyetlere katılımda devamlılık sağlar (Huang ve Carleton, 2003; Kao, 1992; Loiser vd., 1993; Vapur ve Sevin, 2021). Diğer bir ifade ile boş zaman etkinliklerine katılım arttıkça boş zaman tatmini artar, elde edilen kazanımlara bağlı artan boş zaman tatmini de rekreatif etkinliklere katılımda devamlılığı sağlar. Ancak boş zaman etkinliklerinden elde edilen kazanımlar ve tatmin düzeyleri görecelidir. Farklı boş zaman aktivitelerinin kazanım ve tatmin düzeyleri bireylerde farklıdır. Nitekim literatürde boş zaman tatmininde yaşın etkili olduğu (Broughton ve Beggs, 2007), yaş arttıkça boş zaman tatminin arttığı (Hribernik ve Mussap, 2010), cinsiyete göre boş zaman tatmin düzeyinde fark olmadığı (Gül, 2019; Hribernik ve Mussap, 2010), gelir düzeyi arttıkça boş zaman tatmin düzeyinin arttığı (Ardahan ve Lapa, 2010) belirtilmiştir. Boş zaman doyumunun mental iyi oluş düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu (Arı ve Akgül 2022), serbest zaman doyumunu ile yaşam doyumunun pozitif ilişkisinin olduğu (Uluç, vd.,2020), Lu ve Hu (2005) ciddi boş zaman aktivitelerinin daha fazla boş zaman tatmini oluşturduğu, televizyon izleme gibi gayri ciddi boş zaman etkinliklerinden daha az tatmin elde edildiği belirtilmiştir. Lu ve Hu (2005) çalışması sonucunda da belirtildiği gibi; farklı boş zaman aktivitelerine katılımın kazanım ve tatmin düzeylerinin bireylerde farklılık oluşturacağı düşünülmektedir. Ancak bu yargıyı destekler nitelikte çalışmaların sınırlı olduğu, daha kapsamlı çalışmalara gereksinim duyulduğu öngörülmüştür. Alan yazın incelendiğinde boş zaman tatmininin daha çok demografik değişkenlere göre incelendiği görülmüştür. Ancak üniversite öğrencilerinde açık alan etkinlikleri, fiziksel etkinlikler, iç mekân etkinlikleri, kültürel ve eğlence içeren etkinlikler, ev merkezli ve sosyal etkinlikler ile gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinlikleri gibi farklı rekreatif etkinlik türü katılımlarına göre boş zaman tatmin ilişkisinin incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet, ve fakültelere göre rekreatif etkinliklere katılımları ve boş zaman tatminlerinin incelenmesi; farklı rekreatif etkinlik türlerine katılımları ile boş zaman tatmini

ilişkisinin saptanması, boş zaman tatmininde en önemli rekreatif etkinlik katılımının belirlenmesi sonraki çalışmalara referans oluşturacağı ve literatüre katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

Bu bağlamda; üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve fakülte göre farklı rekreatif etkinliklere katılımları ile boş zaman tatmin ilişkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır

Yöntem

Bu çalışma betimsel tarama modelinde bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örneklem grubunu Türkiye’de farklı üniversite ve farklı bölümlerde öğrenim gören 440 erkek (22,47±3,94), 589 kadın (20,89±2,69) toplam 1029 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların 132’si spor bilimleri, 897’si ise diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilerdir. Örneklem seçim yöntemi olarak kolayda örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların 18 yaş üstü Türkiye’de üniversite öğrenimine devam ediyor olmaları istenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler 01 Ekim-31 Aralık 2021 tarihleri arasında çevrimiçi olarak “Google forms” aracılığı ile anketlerle toplanmıştır. Araştırma Helsinki bildirgesi uygun şekilde yürütülmüştür. Anketler kişisel bilgi formu, Boş Zaman Tatmin ölçeği (Leisure Satisfaction Scale) ile Rekreatif Etkinlik Katılım Türü Skalası’ndan oluşmuştur. Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından hazırlanan yaş, cinsiyet ve fakülte gibi özelliklerden oluşmaktadır.

Rekreatif Etkinlik Katılım Türü Skalası

Chun, Lee ve Heo (2012) tarafından Ragheb’ in (1980) yapmış olduğu çalışma örnek alınarak geliştirilmiş Boş Zaman Katılım ilgisi skalası kullanılmıştır. Bu skala Türkiye’ de Çabuk (2019) tarafından yaşlıların yaşam doyumları ve sağlık algıları çalışmasında kullanmış olup, 6 etkinlikten oluşmaktadır. 10’lu derecelendirme yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Boş Zaman Tatmin Ölçeği

Boş zaman tatminini (Leisure Satisfaction Scale) ölçmek için Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilmiştir. Vapur ve Sevin (2021) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek Türkçe formunda 5’li likert tipinde, 22 maddeden ve 6 alt boyuttan (dinlenme, sosyal, fizyolojik, psikolojik, eğitsel ve estetik) oluşmaktadır. Bu çalışma için ölçek alt boyutlarının iç tutarlık test sonuçları 0,70 ile 0,85 arasında değişmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket program ile çözümlenmiştir. Yapılan Skewness ve Kurtosis normallik testleri sonucunda dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Çalışmadan elde

edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma ile verilmiştir. Ölçeklerden elde edilen puanların demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında iki grup içeren kategorik değişkenler için bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Buna ek olarak sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. $p < 0,05$ anlamlılık seviyesi seçilmiştir.

Bulgular

Tablo 1

Katılımcıların Cinsiyete Göre Boş Zaman Tatminleri ile Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Karşılaştırılması

	Değişkenler	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	p
Rekreatif Etkinliklere Katılım	Açık alan etkinlikleri (Yürüyüş, bisiklet, balık avlama gibi)	Kadın	589	4,41	2,56	0,001**
		Erkek	440	5,21	2,83	
	Fiziksel etkinlikler (Spor ve egzersiz türlerini içeren)	Kadın	589	4,47	2,63	0,001**
		Erkek	440	5,96	2,96	
	Hobiler ve iç mekân etkinlikleri (Resim, kitap okuma, müzik aleti çalma gibi)	Kadın	589	5,83	2,71	0,065
		Erkek	440	5,50	2,88	
	Kültürel ve eğlence içeren etkinlikler (Televizyon izleme, sinema, konsere gitme, müze ziyaretleri gibi)	Kadın	589	5,61	2,65	0,515
		Erkek	440	5,72	2,70	
	Ev merkezli ve sosyal etkinlikler (Arkadaş ziyaretleri, aile ile vakit geçirmek, ev ziyaretleri gibi)	Kadın	589	6,48	2,70	0,237
		Erkek	440	6,28	2,86	
Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinlikleri	Kadın	589	4,50	2,68	0,001**	
	Erkek	440	5,13	2,89		
Boş Zaman Tatmini	Dinlenme	Kadın	589	3,82	0,81	0,034*
		Erkek	440	3,71	0,86	
	Sosyal	Kadın	589	3,42	0,83	0,072
		Erkek	440	3,51	0,83	
	Fizyolojik	Kadın	589	3,01	0,80	0,001**
		Erkek	440	3,30	0,93	
	Psikolojik	Kadın	589	3,41	0,86	0,816
		Erkek	440	3,43	0,89	
	Eğitsel	Kadın	589	3,65	0,80	0,143
		Erkek	440	3,58	0,82	
	Estetik	Kadın	589	3,31	0,83	0,194
		Erkek	440	3,38	0,87	

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre rekreatif etkinlik türlerine göre katılımlarında farklılık olduğu, kadınların resim, kitap okuma, müzik aleti çalma gibi hobiler ve iç mekân etkinliklerine, diğer etkinlik türlerine göre daha fazla katılım sağladıkları ve bu etkinlik türünde erkeklere göre katılımlarının da yüksek olduğu görülürken; erkeklerin ise diğer tüm etkinlik türlerinde katılımlarının kadınlardan yüksek olduğu belirlendi. Ayrıca Erkek katılımcıların daha çok spor ve egzersiz türlerini içeren fiziksel etkinliklere katılım sağladıkları görüldü. Cinsiyete göre boş zaman

tatminlerinde de farklılık olduğu; kadınların boş zaman tatminlerinden dinlenme ve eğitsel alt boyut puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu; erkeklerin ise sosyal, fizyolojik, psikolojik ve estetik alt boyut puanlarının kadınlardan yüksek olduğu görüldü (Tablo 1).

Tablo 2

Katılımcıların Fakülteleere Göre Boş Zaman Tatminleri ile Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Karşılaştırılması

	Değişkenler	Fakülte	N	Ortalama	Standart Sapma	p
Rekreatif Etkinliklere Katılım	Açık alan etkinlikleri (Yürüyüş, bisiklet, balık avlama gibi)	Spor	132	6,02	2,67	0,001**
		Diğer	897	4,57	2,66	
	Fiziksel etkinlikler (Spor ve egzersiz türlerini içeren)	Spor	132	7,42	2,45	0,001**
		Diğer	897	4,77	2,77	
	Hobiler ve iç mekân etkinlikleri (Resim, kitap okuma, müzik aleti çalma gibi)	Spor	132	5,91	2,75	0,330
		Diğer	897	5,66	2,79	
	Kültürel ve eğlence içeren etkinlikler (Televizyon izleme, sinemaya gitme, konsere gitme, müze ziyaretleri gibi)	Spor	132	6,69	2,53	0,001**
		Diğer	897	5,51	2,66	
	Ev merkezli ve sosyal etkinlikler (Arkadaş ziyaretleri, aile ile vakit geçirmek, ev ziyaretleri gibi)	Spor	132	7,29	2,55	0,001**
		Diğer	897	6,26	2,78	
	Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinlikleri	Spor	132	6,02	3,12	0,001**
		Diğer	897	4,59	2,69	
Boş Zaman Tatmini	Dinlenme	Spor	132	4,20	0,67	0,001**
		Diğer	897	3,71	0,84	
	Sosyal	Spor	132	3,87	0,73	0,001**
		Diğer	897	3,39	0,83	
	Fizyolojik	Spor	132	3,86	0,70	0,001**
		Diğer	897	3,03	0,84	
	Psikolojik	Spor	132	3,86	0,71	0,001**
		Diğer	897	3,35	0,88	
	Eğitsel	Spor	132	3,93	0,78	0,001**
		Diğer	897	3,58	0,80	
	Estetik	Spor	132	3,68	0,86	0,001**
		Diğer	897	3,29	0,84	

*p<0,05; **p<0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlik katılım türleri ile boş zaman tatmin düzeylerinin fakülteleere göre farklılık gösterdiği belirlendi. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin diğer fakülteleere göre hobiler ve iç mekân etkinlikleri (Resim, kitap okuma, müzik aleti çalma gibi) dışındaki diğer tüm, rekreatif etkinlik katılım türlerinin tamamında daha yüksek ortalamalara sahip oldukları ve boş zaman tatmin düzeylerinin de daha yüksek olduğu görüldü (Tablo 2).

Tablo 3

Rekreatif Etkinliklere Katılım ile Boş Zaman Tatmininin İlişkisi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Açık alan Etkinlikleri	r										
2. Fiziksel Etkinlikler	r 485*										
3. Hobiler ve iç mekân etkinlikleri	r 326*	277*									
4. Kültürel ve eğlence içeren etkinlikler	r 336*	323*	353*								
5. Ev merkezli ve sosyal etkinlikler	r 233*	255*	283*	463*							
6. Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinlikleri	r 320*	397*	335*	330*	313*						
7. Dinlenme	r 185*	191*	201*	230*	224*	152*					
8. Sosyal	r 109*	139*	155*	208*	202*	240*	515*				
9. Fizyolojik	r 313*	473*	148*	155*	149*	310*	389*	443*			
10. Psikolojik	r 143*	190*	199*	156*	181*	257*	511*	517*	570*		
11. Eğitsel	r 092*	124*	157*	151*	145*	212*	474*	506*	425*	611*	
12. Estetik	r 191*	213*	173*	220*	201*	252*	368*	468*	458*	482*	531*

*P<0,001 düzeyinde anlamlıdır

Öğrencilerin rekreatif etkinlik katılım türleri ile boş zaman tatminleri arasında pozitif ilişki olduğu görüldü (p<0,01). Boş zaman tatmini alt boyutlarından sosyal, psikolojik, eğitsel ve estetik ile gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinliklerinde; fizyolojik tatmin ile fiziksel etkinliklerde; dinlenme ile kültürel ve eğlence içeren etkinlikler arasında daha yüksek ilişki olduğu belirlendi (Tablo 4).

Tartışma ve Sonuç

Alan yazın incelendiğinde boş zaman değerlendirilmesi (Acevedo ve Stodolska, 2017; Dugan, 2011), rekreatif etkinliklere katılım (Kılıç ve Şener, 2013; Paksoy, 2016) ve boş zaman tatmini (Ardahan ve Yerlisu-Lapa, 2010; Lu ve Hu, 2005) konularının incelendiği birçok çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışma da ise üniversite öğrencilerinde farklı rekreatif etkinlik türlerine katılımları ile boş zaman tatminleri ilişkisi demografik değişkenlere göre incelenmiş, boş zaman tatminindeki en önemli rekreatif etkinlik katılım türü tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda; rekreatif etkinliklere katılımın bireylerin demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği (Kılıç ve Şener, 2013; Paksoy, 2016) belirtilmektedir. Kadınların rekreatif faaliyet değerlendirmelerinin erkeklere göre daha olumlu olduğu (Saribaş, 2012); rekreasyonel aktivitelere

katılım boyutunda kadınların üretici aktivitelere daha fazla katılım gösterdikleri (Li vd., 2010) belirtilirken; Arat ve Çalimli (2017) ise kadınların erkeklere göre boş zaman aktivitelerine katılımlarının daha düşük olduğunu belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılım düzeylerinde cinsiyete göre farklılık olmadığını (Bozdal ve Şahin, 2020) belirten çalışmalarda vardır. Yapılan bu çalışmada ise üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre rekreatif etkinlik katılım türlerinde farklılık olduğu, kadınların resim, kitap okuma, müzik aleti çalma gibi hobiler ve iç mekân etkinliklerine daha fazla katılım sağladıkları ve bu etkinlik türünde erkeklere göre katılımlarının da yüksek olduğu belirlendi. Erkeklerin ise diğer tüm etkinlik türlerine katılımlarının kadınlardan yüksek olduğu belirlendi. Ayrıca erkek katılımcıların daha çok spor ve egzersiz türlerini içeren fiziksel etkinliklere katılım sağladıkları görüldü. Yapılan bu araştırma sonuçlarına benzer şekilde, Gürsoy ve Sevin (2021); üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılım düzeylerinde cinsiyete göre farklılık olduğu, erkeklerde açık alan aktiviteleri, spor aktiviteleri ve sosyal aktivitelere, kadınlarda ise hobiler ve açık alan aktiviteleri ile kültürel eğlence aktivitelerine katılım düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Cinsiyete göre boş zaman tatminleri değerlendirildiğinde ise; kadınların boş zaman tatminlerinden dinlenme ve eğitsel alt boyut puan ortalamalarının erkeklerden yüksek; erkeklerin ise sosyal, fizyolojik, psikolojik ve estetik alt boyut puanlarının kadınlardan yüksek olduğu görüldü. Yapılan bu çalışma ile benzer şekilde cinsiyetin boş zaman tatmininde farklılık oluşturduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (Sabbağ ve Aksoy, 2011; Vong Tze, 2005). Ancak cinsiyet 'in boş zaman tatmininde farklılık oluşturmadığını belirten çalışmalarda vardır (Kocaman-Karoğlu ve Atasoy, 2018; Lapa, 2013; Lu ve Hu 2005; Sevil ve Şimşek, 2019). Ardahan ve Yerlisu-Lapa (2010) ve Lu ve Hu (2005) üniversite öğrencilerinde cinsiyetin boş zaman zaman tatmininde farklılık oluşturmadığını belirtmişlerdir. Alan yazındaki çalışma sonuçları cinsiyet'e göre boş zaman tatmini ve rekreatif etkinlik katılımlarının incelendiği araştırma sonuçlarında da benzerlik olmadığı, farklı çalışmalarda farklı sonuçlar tespit edildiğini göstermektedir. Bunun nedeni katılımcıların yaş, eğitim, kültürel, sosyal, ekonomik, iklim, coğrafi vb. farklılıklardan kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlik katılım türleri ile boş zaman tatmin düzeylerinin fakültelere göre farklılık gösterdiği belirlendi. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin diğer fakültelere göre; rekreatif etkinlik katılım türlerinin tamamında daha yüksek ortalamalara sahip oldukları ve boş zaman tatmin düzeylerinin de daha yüksek olduğu görüldü. Yapılan bu araştırma ile benzer şekilde; Bozdal ve Şahin (2020), üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmada boş zaman katılımında fakültelere göre farklılık olduğu, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin katılım puanlarının yüksek olduğunu belirtilmiştir. Spor bilimleri fakültesi ile beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımlarının diğer fakültelere göre yüksek olmasını rekreasyon alanı ile ilgili dersler almalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Ayrıca bu

fakültelerdeki rekreasyon bölümleri öğrencilerin araştırmaya katılımları ve rekreasyon ile ilgili almış oldukları eğitimden de kaynaklanmıştır.

Literatürde boş zaman tatmini; boş zaman aktivitelerine katılım ve boş zaman seçimlerine bağlı ortaya çıkan pozitif algı ve hisler olarak tanımlanır. Diğer ifade ile boş zaman tatmini boş zaman deneyimleri ile bireyin memnuniyet derecesidir (Beard ve Ragheb 1980; Misra ve McKean, 2000). Sevil (2016) boş zaman katılımı ile boş zaman tatmini arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Huang ve Carleton (2003) yaptıkları çalışmada boş zaman aktivitelerine katılımın boş zaman tatminini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Broughton ve Brent (2007) boş zaman katılımının sosyal, dinlenme ve estetik tatmin konularında fayda sağladığını belirtmişlerdir. Yapılan bu araştırma sonuçlarında da üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlik katılım türleri ile boş zaman tatminleri arasında pozitif ilişki olduğu görüldü (Tablo 3).

Boş zaman katılımı, rekreatif aktivitelere katılım sıklığını, boş zaman tatmini ise; katılım gösterilen favori rekreatif aktivitelerden ne düzeyde memnuniyet duyulduğunu yansıtır. Boş zaman katılım sıklığı boş zaman tatminini olumlu etkilerken, elde edilen boş zaman tatmini ise gelecek boş zaman katılımını olumlu etkileyecektir (Kao, 1992). Loiser vd., (1993), boş zaman tatmini ile boş zaman katılımı arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu; boş zaman tatmininin yüksek olmasının boş zaman katılımını artırdığını belirtmişlerdir. Literatür ile paralellik gösteren bu araştırma sonuçlarına göre boş zaman katılımının boş zaman tatminini artırdığını, artan boş zaman tatmini ise boş zaman aktivitelerine katılımı devamlılık sağladığını göstermektedir. Nitekim Literatürde de boş zaman katılımı ve boş zaman tatmini arasında çift yönlü bir ilişkinin olduğu, boş zaman aktivitelerine yüksek düzeyde katılım sağlanmasının bireylerde olumlu algıyı artıracığı böylece aktivitelerden sağlanan tatminin, aktivitelere katılım isteğini artıracığı ifade edilmiştir (Kao,1992; Loiser vd., 1993). Öte yandan yapılan bu çalışma da literatür çalışmalarından farklı olarak üniversite öğrencilerinin farklı rekreatif etkinlik türlerine katılımları ile boş zaman tatmini incelenmiş ve boş zaman tatmininde daha yüksek olumlu etki eden rekreatif etkinlik türleri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; sosyal, psikolojik, eğitsel ve estetik tatmin ile en yüksek korelasyon gösteren rekreatif etkinlik katılım türünün gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinlikleri olduğu; fizyolojik tatmin ile en yüksek korelasyon gösteren rekreatif etkinlik katılım türünün fiziksel etkinlikler; dinlenme tatmini ile en yüksek korelasyon gösteren rekreatif etkinlik katılım türünün kültürel ve eğlence içeren etkinlikler olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinliklerine katılım puan ortalamaları diğer etkinlik türlerinden yüksek olmasa da boş zaman tatmininde en önemli etkinlik türü olduğu saptanmıştır.

Yapılan bu çalışma üniversite öğrencileri ile sınırlı olup, veriler covid-19 pandemisinin hemen sonrası online eğitimlerden yüz yüze eğitime geçildiği dönemde, online anket yöntemi ile elde edilmiştir. Covid-19 pandemisinin fizyolojik ve psikolojik etkilerinin birey ve toplum üzerinde halen

devam ettiği, tamamen ortadan kalkmadığı varsayıldığında, bu durum katılımcıların rekreatif etkinlik türlerine katılımlarını ve boş zaman tatminlerini etkileyebilecek dışsal faktörlerdir.

Sonuç olarak; üniversite öğrencilerinin cinsiyete, fakültele ve bölümlere göre rekreatif etkinlik katılım türlerinde ve boş zaman tatmin düzeylerinde farklılık olduğu belirlendi. Ayrıca rekreatif etkinliklere katılım ile boş zaman tatmini arasında pozitif ilişki olduğu görüldü. Gönüllülük ve sosyal sorumluluk etkinliklerine katılımın boş zaman tatmininde en önemli etkinlik türü olduğu tespit edildi.

Kaynakça

- Acevedo, J., C., ve Stodolska, M. (2017): Empowerment, resistance, and leisure among latino student organizations, *Leisure Sciences*, 39, 1-17.
- Arat, T., ve Çalımlı, Y. (2017). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme tercihleri: selçuk üniversitesi turizm fakültesi örneği. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 77-98.
- Ardahan, F., ve Lapa, T.Y. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 129-136.
- Arı, Ç., ve Akgül, B. M. (2022). Boş zaman doyumu ve mental iyi oluş: engelli sporcuların ailelerine yönelik bir araştırma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 303-319. DOI: 10.38021/asbid.1127440
- Başarangil, İ. (2018). Akademisyenlerin boş zaman aktivitelerine katılımı, iş tatmini ve iş verimliliği: Kırklareli üniversitesi'nde bir araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), 155-170.
- Beard J.G., ve Ragheb, M.G. (1980). Measuring leisure satisfaction, *Journal of leisure Research*, 12(1), 20-33.
- Bozdağ, Ö. ve Şahin, H. M. (2020). Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılım düzeylerinin boş zaman ve yaşam tatminlerine etkisi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 220-235.
- Broughton, K., ve Beggs, B. A. (2007). Leisure satisfaction of older adults. *Activities, Adaptation & Aging*, 31(1), 1-18.
- Chun, S., Lee, Y., Kim, B., ve Heo, J. (2012). The contribution of leisure participation and leisure satisfaction to stress-related growth. *Leisure Sciences*, 34(5), 436-449.
- Çabuk, Ç., (2019). 60 yaş üstü bireylerin yaşam doyumu, sağlık algısı ve boş zaman aktivite tercihlerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Dugan, J. P. (2011). Students' involvement in group experiences and connections to leadership development. *New Directions for Institutional Research*, 211, 17-32.
- Gül, T. (2019). Yaşam doyumunun yordayıcısı olarak boş zaman tatmini. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 914-930.
- Gürsoy, Ö., ve Sevin, H. D. (2021). Boş zaman aktivitelerine katılım ile algılanan wellness (eselik) ilişkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(42), 5444-5479.
- Hribernik J., ve Mussap A. J. (2010). Research note: leisure satisfaction and subjective wellbeing. *Annals of Leisure Research*, 13(4), 701-708.
- Huang C. Y. (2003). *The relationships among leisure participation, leisure satisfaction and life satisfaction of college students in Taiwan*, Unpublished Doctoral dissertation, University of the Incarnate World Graduate School
- Huang C. Y., ve Carleton B. (2003). The relationships among leisure participation, leisure satisfaction, and life satisfaction of college students in Taiwan, *Journal of Exercise Science and Fitness*, 1(2), 129-132.
- Huang, H. C., Chang, S. S., ve Luo, S. J. (2014). Preliminary investigation on recreation and leisure knowledge sharing by line, *Procedia Social And Behavioral Sciences*, 174(12), 3072-3080.
- Kao Chin-Hsung. (1992). A model of leisure satisfaction. *unpublished doctoral dissertation, Indiana University, Graduate Faculty*.

- Kılıç, M., ve Şener, G. (2013) Üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımlarındaki sosyolojik etkenler ve yapısal kısıtlamalar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 220-227.
- Kocaman-Karoglu, A., ve Atasoy, B. (2018). Sosyal medya kullanımı ile serbest zaman tatmini arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 826-839.
- Lapa T. Y. (2013). Life satisfaction, leisure satisfaction and perceived freedom of park recreation participants. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 1985-1993
- Li, L., Chang, H., Yeh, H., Hou, C.J., Tsai, C., ve Tsai, J. (2010). Factors associated with leisure participation among the elderly living in long-term care facilities, *International Journal of Gerontology*, 4(2), 69-74.
- Losier G. F., Bourque P. E., ve Vallerand R. J. (1993). A motivational model of leisure participation in the elderly. *The Journal of psychology*, 127(2), 153-170
- Lu, L., ve Hu, C. H. (2005). Personality, leisure experiences and happiness. *Journal of happiness studies*, 6(3), 325-342.
- Misra R., ve McKean M. (2000). College students academic stress and its relation to their anxiety, time management, and leisure satisfaction. *American Journal of Health Studies*, 16(1), 41-51.
- Paksoy, M., Çalık, F., Yaşartürk, F., ve Çimen, K. (2016). Abdullah Gül üniversitesi öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4 (Special Issue 1), 39-50.
- Sabbağ, Ç., ve Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanlarının boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBE Dergisi*, 3(4), 10-23.
- Sarıbağ, Ö. (2012). Kişilik tiplerine ve demografik özelliklere göre boş zaman değerlendirme ve rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlar: Üniversite öğrencilerine yönelik bir uygulama. 13. *Ulusal Turizm Kongresi*, 6(09).
- Sevil, T., ve Şimşek, K. Y. (2019). the analysis of perceived leisure satisfaction in elders' leisure participation according to demographic factors. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sport Sciences*, 1 (2): 54-70.
- Sevil, T. (2016). *Terapötik rekreasyonel aktivitelere katılımın yaşlıların algıladıkları boş zaman tatmini, yaşam tatmini ve yaşam kalitesine etkisi* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Uluç, E.A., Duman, S., ve Acar, H. (2020). Üniversitede okuyan uluslararası öğrencilerin serbest zaman doyum düzeylerinin yaşam doyumuna olan etkisinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 407-419.
- Vapur, M., ve Sevin, H. D. (2021). Boş zaman tatmin ölçeğinin türkçe formunun güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 9(1), 409-425.
- Vong Tze N. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. *Leisure Studies*, 24(2), 195-207
- Yayla, Ö., ve Çetiner H. (2019). Boş zamanların değerlendirilmesinde etkili olan faktörlerin boş zaman tatminine etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*, 6(1), 219-228

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.